

OBSAH

AUTORSKÝ KOLEKTIV VII

SEZNAM ZKRATEK XXIX

PŘEDMLUVA XLIII

Obecná část

1. HISTORIE VNITŘNÍHO LÉKAŘSTVÍ 1

Václav Jirásek

2. ÚVOD DO VNITŘNÍHO LÉKAŘSTVÍ

Pavel Klener

2.1.	Vyšetření nemocného	7
2.2.	Diagnóza	8
2.3.	Terapie vnitřních nemocí	8
2.4.	Prognóza	10
2.5.	Ekonomická hlediska při diagnostice a terapii	10
2.6.	Komunikace lékař-pacient (Radkin Honzák)	12
2.6.1.	Pokus o definici	12
2.6.2.	Komunikační postupy – předpoklady pro správnou komunikaci	12
2.6.3.	Různé formy komunikace	13
	Komunikační šum	14
2.6.4.	Pravda na nemocničním lůžku	15
2.6.5.	Maastrichtský systém	16
2.7.	Základní informace z medicínského práva (Jan Mach)	17
2.7.1.	Přehled základní zdravotnické legislativy ...	17
2.7.2.	Úmluva o lidských právech a biomedicině	17
2.7.3.	Informovaný souhlas	18
	■ Pozitivní revers	18
	■ Negativní revers	18

2.7.4.	Poskytování zdravotní péče bez souhlasu pacienta	19
	■ Nezetlý pacient a pacient zbavený způsobilosti k právním úkonům	19
2.7.5.	Zdravotnická dokumentace	20
2.7.6.	Ochrana osobních údajů, povinná mlčenlivost	20
2.7.7.	Právní odpovědnost interního lékaře	21
2.7.8.	Lékař a agresivní pacient	22
2.7.9.	Právní ochrana lékaře	22

3. NEJČASTĚJŠÍ PŘÍZNAKY VNITŘNÍCH CHOROB

Pavel Klener

3.1.	Změny tělesné teploty	23
3.1.1.	Zvýšení tělesné teploty	23
3.1.2.	Snížení tělesné teploty	26
3.2.	Únava a slabost	26
3.3.	Poruchy chuti k jídlu	27
3.3.1.	Ztráta chuti k jídlu	27
3.3.2.	Nadměrná chuť k jídlu	28
3.4.	Změny tělesné hmotnosti	28
3.4.1.	Úbytek tělesné hmotnosti	28
3.4.2.	Přírůstek hmotnosti	29
3.5.	Nevolnost a zvracení	29
3.6.	Bolest	31
3.7.	Dušnost	37
3.8.	Kašel	38
3.9.	Cyanóza	39
3.10.	Otoky	39
3.11.	Poruchy močení	41
3.12.	Poruchy defekace	41
3.13.	Zvětšení mizních uzlin	41
3.14.	Zvětšení sleziny	43
3.15.	Poruchy vědomí	45
3.16.	Poruchy spánku	48
3.17.	Krvácivé projevy	49
3.18.	Iktus	50
3.19.	Pruritus	52
3.20.	Kožní projevy vnitřních chorob (František Vosmík)	53
3.20.1.	Běžné kožní choroby a jejich systémové asociace	53
3.20.2.	Systémové choroby s kožními projevy	55
3.20.3.	Kožní projevy nádorových onemocnění	56

4. ZÁKLADY OBECNÉ A KLINICKÉ FARMAKOLOGIE

Vladislav Eybl

4.1.	Teoretické základy farmakokinetiky	59
4.1.1.	Farmakokinetické parametry	59
4.1.2.	Farmakokinetické procesy	60
	Kinetika prvního řádu	60
	Kinetika nultého řádu	60
	Kinetika Michaelise a Mentenové	61
4.1.3.	Kompartmentové modely	61
4.1.4.	Biologická dostupnost	62
4.2.	Kinetika látek v organismu	62
4.2.1.	Přechod látek biologickými membránami	62
	Pasivní přechod	62
	Specializovaný transport	63
4.2.2.	Aplikace a absorpce léčivých látek	63
	Celková aplikace léčivých látek	
	a jejich absorpce	64
	Aplikace enterální	64
	Aplikace parenterální	65
	Aplikace dýchacím traktem	66
	Transdermální aplikace	66
	Místní – topická – aplikace	66
4.2.3.	Průnik látek do tkání	66
4.2.4.	Distribuce látek, distribuční objem, redistribuce	67
	Distribuční objem	67
	Redistribuce léčiv	67
4.2.5.	Vazba látek na plazmatické bílkoviny	67
4.2.6.	Bariéry v organismu	68
4.2.7.	Biotransformace látek	68
	Fáze a biochemické reakce	
	biotransformace	69
	I. fáze: oxidace, redukce, hydrolyzá – nesyntetické reakce	69
	II. fáze: konjugace s endogenní látkou – reakce syntetické	70
	Faktory ovlivňující biotransformaci látek	70
4.2.8.	Vylučování látek	71
	Vylučování ledvinami	72
	Eliminace léčiv játry	73
	Vylučování do gastrointestinálního traktu	73
	Vylučování plícemi	74
	Vylučování mateřským mlékem	74
4.3.	Základy farmakodynamiky	74
4.3.1.	Obecné účinky látek	74
4.3.2.	Vztah dávky a účinku	74
	Kvantitativní typ	74
	Kvantální typ – reakce typu ano-ne	75
	Terapeutický index	75
4.3.3.	Způsob účinku léčivých látek	75
4.3.4.	Přehled faktorů ovlivňujících účinek látek ..	76
4.4.	Nežádoucí účinky léčiv a změny účinku léčiv po opakované aplikaci	78
4.4.1.	Nežádoucí účinky léčiv a nežádoucí reakce na léčiva	78
4.4.2.	Stručná charakteristika jednotlivých typů nežádoucích účinků	79
4.4.3.	Mutagenita a kancerogenita	80
4.4.4.	Teratogenita a embryotoxické účinky léčiv ..	80

4.4.5.	Nežádoucí účinky léčiv po opakované aplikaci	80
4.5.	Farmakoterapie a její hodnocení	82
4.5.1.	Preklinické a klinické zkoušky nových léčiv	82
	Preklinické zkoušky	82
	Klinické hodnocení	83
	Indikace a kontraindikace	83
4.5.2.	Racionální farmakoterapie	83
	Sledování účinnosti farmakoterapie	84
4.5.3.	Compliance	84

5. ZÁKLADY KLINICKÉ ONKOLOGIE

Pavel Klener

5.1.	Patofyziologický úvod	87
5.1.1.	Nádorový růst	87
5.1.2.	Možnosti ovlivnění nádorového růstu	89
5.2.	Epidemiologie nádorů	90
5.3.	Diagnostika nádorů	90
5.3.1.	Základní diagnostické metody	91
5.3.2.	Posouzení rozsahu onemocnění – staging ..	93
	Klasifikační systém TNM	93
5.3.3.	Určení zbytkové nádorové populace	93
5.3.4.	Posuzování léčebné odpovědi	94
5.4.	Terapie nádorových onemocnění	95
5.4.1.	Chirurgická terapie	95
5.4.2.	Terapie zářením	95
5.4.3.	Chemoterapie	96
	Adjuvantní a neoadjuvantní chemoterapie	98
	Různé možnosti posílení účinnosti chemoterapie	99
5.4.4.	Hormonální terapie	99
5.4.5.	Imunoterapie	100
5.4.6.	Léčebné uplatnění regulátorů biologické odpovědi	101
5.5.	Nežádoucí účinky protinádorové léčby	102
5.6.	Nejzávažnější nežádoucí účinky cytostatik a jejich léčba	104
5.6.1.	Poškození krevetvorby	104
5.6.2.	Gastrointestinální toxicita	104
5.6.3.	Poškození kůže a kožních adnex	105
5.6.4.	Poškození plic	105
5.6.5.	Poškození srdce	105
5.6.6.	Poškození ledvin a močového ústrojí	106
5.6.7.	Méně časté projevy toxicity	106
5.7.	Paliativní terapie	107
	Terapie nádorových výpotků	107
	Terapie metastáz v CNS	107
	Terapie jaterních metastáz	107
	Terapie kostních metastáz	107
	Terapie syndromu horní duté žíly	108
5.8.	Doplňková a podpůrná terapie	108
5.8.1.	Infekční komplikace	108
5.8.2.	Nutriční deficit	109
5.8.3.	Metabolické poruchy	110
5.8.4.	Bolest u onkologických nemocných	110
5.9.	Rizika tzv. alternativní medicíny v onkologii	111
5.10.	Prevence nádorových onemocnění	111

17.3.7.	■ Akutní ischémie, infarctace tenkého střeva	596	■ Giardióza, lamblióza	625
	■ Chronická střevní ischémie	597	■ Améboza, amébová dyzenterie	626
	■ Vaskulitidy	597	■ Kryptosporidióza	626
	■ Lymphadenitis mesenterialis	597	17.8.2. Helmintózy	626
17.3.8.	Primární nespecifické střevní záněty	597	■ Schistosomózy – bilharziózy	626
	■ Idiopatická proktokolitida	597	■ Cestodózy	627
	■ Crohnova nemoc	600	■ Nematodózy	627
	■ Méně obvyklé kolitidy	603	Askarióza	627
	Akutní přechodná kolitida	603	Enterobióza	627
	Mikroskopické kolitidy	603	Trichurióza	627
17.4.	Nemoci tlustého střeva	603	Larvální toxokaróza	628
	Anatomické a fyziologické poznámky ..	603		
17.4.1.	Vyšetřovací metody	604		
	Vyšetření stolice – koprologické vyšetření	604		
	Endoskopické vyšetřovací metody	604		
	Rentgenologická vyšetření	605		
	Další metody	605		
17.4.2.	Funkční kolopatie	605		
	■ Dráždivý tračník	605		
17.4.3.	Divertikulóza a divertikulitida	607		
17.4.4.	Zácpa	608		
	■ Chronická zácpa	608		
	■ Megakolon	610		
	■ Megacolon congenitum	610		
	Získané megakolon	610		
17.4.5.	Průjem	610		
	■ Cestovatelský průjem	613		
17.4.6.	Sekundární zánětlivá onemocnění tlustého střeva	613		
	■ Ischemická kolitida	613		
	■ Radiační (entero)kolitida	614		
	■ Postantibiotická kolitida	614		
17.4.7.	Nádory tlustého střeva (Pavel Klener, Václav Jirásek)	615		
	■ Benigní nádory, polypy tlustého střeva ..	615		
	■ Familiární adenomatózní polypóza	615		
	■ Autosomálně recesivně dědičná polypóza	616		
	■ Gardnerův syndrom	616		
	■ Atenuovaná familiární adenomatózní polypóza	616		
	■ Turcotův syndrom	616		
	■ Peutzův-Jeghersův syndrom	616		
	■ Karcinom tračníku a konečníku	617		
	■ Hereditární nepolypózní karcinom tlustého střeva	620		
17.5.	Proktologická onemocnění (Václav Jirásek)	620		
17.5.1.	Hemoroidy, řitní mětky	620		
	■ Vnitřní hemoroidy	620		
	■ Zevní hemoroidy	621		
17.5.2.	Jiná proktologická onemocnění	621		
	■ Fissura ani	621		
	■ Pruritus ani	621		
	■ Condylomata acuminata	622		
	■ Karcinom anální oblasti	622		
17.6.	Krvácení do trávicího ústrojí	622		
17.6.1.	Akutní krvácení do horní části trávicího ústrojí	622		
17.6.2.	Akutní krvácení do dolní části trávicího ústrojí	623		
17.7.	Gastrointestinální projevy při AIDS	625		
17.8.	Střevní parazitární infekce – parazitózy	625		
17.8.1.	Onemocnění vyvolaná prvky	625		
	■ Anatomické poznámky	629		
	■ Fyziologické poznámky	629		
18.1.	Vyšetřovací metody (Marie Brodanová)	630		
18.1.1.	Anamnéza a fyzikální vyšetření	630		
18.1.2.	Pomocná vyšetření	631		
	Biochemická vyšetření	631		
	Enzymy odrážející porušení integrity jaterních buněk	631		
	Enzymy, jejichž aktivita se zvyšuje při cholestáze	632		
	Spektrum krevních bílkovin	632		
	Lipidové spektrum	632		
	Hematologické vyšetření	632		
	Ostatní vyšetření	632		
	Imunologické vyšetření	633		
	Morfologické vyšetření	633		
	Zobrazovací metody	633		
18.2.	Ikterus	634		
18.3.	Familiární hyperbilirubinémie	635		
18.3.1.	Gilbertův syndrom	635		
18.3.2.	Criglerův-Najjarův syndrom	636		
18.3.3.	Dubinův-Johnsonův syndrom	636		
18.3.4.	Rotorův syndrom	636		
18.4.	Cholestáza	636		
18.5.	Jaterní steatóza	638		
18.5.1.	Nealkoholická steatohepatitida	640		
18.5.2.	Ložisková steatóza jater	641		
18.6.	Jaterní cirhóza	641		
	■ Primární biliární cirhóza	645		
18.7.	Portální hypertenze	646		
18.8.	Ascites	652		
	■ Spontánní bakteriální peritonitida	656		
18.9.	Jaterní selhání	657		
18.9.1.	Encefalopatie	660		
18.9.2.	Hepatorenální syndrom	662		
18.10.	Virové hepatitidy	663		
18.10.1.	Virová hepatitida A	664		
18.10.2.	Virová hepatitida B	666		
18.10.3.	Virová hepatitida C	668		
18.10.4.	Virová hepatitida D	669		
18.10.5.	Méně časté akutní infekční hepatitidy	670		
	■ Virová hepatitida E	670		
	■ Virová hepatitida F	670		
	■ Virová hepatitida G	670		
	■ Infekce TT virem	670		
18.10.6.	Ostatní virové postihující jaterní parenchym	670		
18.10.7.	Následky akutních hepatitid	670		

Etiologie	739	20.11.2. Hypertenze indukovaná těhotenstvím a preeklampsie	768
Patogeneze	740	20.11.3. Kontraindikace gravidity u nemocí ledvin	769
Klinický obraz	741	20.12. Akutní selhání ledvin (Jiří Žabka)	769
20.5.1. Akutní endokapilární glomerulonefritida	741	20.12.1. Přerennální akutní selhání ledvin	770
20.5.2. Rychle progredující glomerulonefritidy	742	20.12.2. Renální akutní selhání ledvin	771
■ Antirennální glomerulonefritida		20.12.3. Postrenální typ akutního selhání ledvin ...	777
a Goodpastureův syndrom	743	20.13. Chronické selhání ledvin	
20.5.3. Chronické glomerulonefritidy	743	(Vladimír Teplán)	778
20.5.3.1. Primární fokálně-segmentální glomeruloskleróza	743	Incidence a etiologie	779
■ Nefrotický syndrom s minimálními změnami glomerulů	744	Patogeneze	779
20.5.3.2. Sekundární fokálně-segmentální glomeruloskleróza	745	Klinický obraz	779
20.5.3.3. Membranózní nefropatie	746	Metabolické změny	780
20.5.3.4. IgA nefropatie	747	Průběh	780
20.5.3.5. Membranoproliferativní glomerulonefritida	748	Komplikace	781
20.5.4. Sekundární glomerulopatie	748	Terapie	781
20.5.4.1. Diabetická nefropatie	748	Konzervativní terapie	781
20.5.4.2. Amyloidóza ledvin	750	Dialyzační terapie	782
20.5.4.3. Systémové vaskulitidy s postižením ledvin	750	20.14. Očísťovací metody (Jana Lachmanová) ..	782
■ ANCA-asociované vaskulitidy	751	20.14.1. Hemodialýza	783
■ Henochova-Schönleinova purpura	752	Technické aspekty hemodialýzy	783
20.5.4.4. Postižení ledvin u dalších systémových chorob	752	Cévní přístupy	784
■ Systémový lupus erythematoses	752	Indikace k hemodialýze	784
■ Sklerodermie – systémová skleróza	753	Taktika hemodialýzy	785
■ Sjögrenův syndrom	754	Komplikace při hemodialýze	785
■ Esenciální smíšená kryoglobulinémie ...	754	Komplikace dialyzační terapie	786
■ Sarkoidóza	754	20.14.2. Peritoneální dialýza	787
20.6. Infekce močových cest		20.14.3. Kontinuální metody	788
(Miroslav Merta)	754	20.14.4. Hemoperfúze	788
20.7. Tubulointerstiální nefritidy	757	20.14.5. Plazmaferéza	789
20.7.1. Akutní interstiální nefritidy	757	20.15. Transplantace ledvin (Štefan Vítko)	789
■ Akutní bakteriální interstiální nefritida	757	Indikace k transplantaci ledviny	789
■ Akutní abakteriální interstiální nefritida	757	Dárci ledvin a jejich výběr	790
20.7.2. Chronické tubulointerstiální nefritidy	758	Chirurgické techniky odběru a transplantace ledvin	790
■ Chronická bakteriální interstiální nefritida – chronická pyelonefritida	758	Transplantační imunologie	790
■ Vezikoureterální reflux a refluxová nefropatie	758	Imunosuprese po transplantaci ledviny ..	790
■ Analgetická nefropatie	759	Komplikace transplantací ledvin	791
■ Chronické tubulointerstiální nefritidy z jiných příčin	760	Časně komplikace	791
20.7.3. Vzácnější onemocnění ledvin a močových cest	760	Pozdní komplikace	791
20.7.4. Cystická onemocnění dřeně ledviny	760	Výsledky transplantací ledvin	792
20.8. Urolitiáza (Vladimír Tesar)	760		
20.9. Nádory ledvin	762		
20.9.1. Benigní nádory	762		
20.9.2. Karcinom ledviny	763		
20.9.3. Metastázy jiných nádorů do ledvin	763		
20.10. Ledviny a hypertenze	763		
20.10.1. Hypertenzní nefropatie	764		
■ Benigní nefroskleróza	765		
■ Maligní nefroskleróza	765		
20.10.2. Renovaskulární hypertenze	765		
20.10.3. Renální parenchymatózní hypertenze	767		
20.10.4. Hypertenze a progresse chronické renální insuficience	768		
20.11. Ledviny a těhotenství	768		
20.11.1. Nemoci ledvin v graviditě	768		

21. PORUCHY VÝŽIVY

Štěpán Svačina

21.1. Malnutrice (František Novák)	793
21.1.1. Příčiny malnutrice	793
21.1.2. Adaptace organismu na hladovění	794
21.1.3. Diagnostika stavu výživy	795
Cílená vyšetření	795
Posouzení stavu výživy	796
21.1.4. Komplikace podvýživy	797
Smrt hladem	797
Komplikace zhoršeného stavu výživy ...	797
21.1.5. Prevence a léčba malnutrice	798
21.2. Umělá výživa	799
21.2.1. Stanovení potřeb pacienta	799
21.2.2. Potreba energie	800
21.2.3. Voda a ionty	800
21.2.4. Makronutrienty	801
Sacharidy	801
Tuky	801
Aminokyseliny a proteiny	802
21.2.5. Mikronutrienty	802

Vitaminy	802	Klinický obraz	829
Stopové prvky	804	Terapie	829
21.2.6. Formy nutriční intervence	804	21.1.8. Respirační alkalóza	829
Enterální výživa	804	Etiologie	829
Přípravky enterální výživy	805	Klinický obraz	830
Techniky enterální výživy	805	Terapie	830
Komplikace enterální výživy	807	21.1.9. Smišené poruchy	830
Parenterální výživa	807	22.2. Metabolismus vody a sodného iontu	830
Složení parenterální výživy	807	22.2.1. Tělesná voda	830
Techniky parenterální výživy	807	22.2.2. Osmolalita	831
Komplikace parenterální výživy	809	Odhad osmolality výpočtem	832
21.3. Obezita		Efektivní osmolalita	832
(<i>Štěpán Svačina, Petr Sucharda</i>)	809	22.2.3. Sodný ion	832
21.3.1. Fyziologická a patofyziologická úloha		■ Hyponatrémie	833
tukové tkáně	810	■ Hypernatrémie	834
21.3.2. Etiologie a patogenese obezity	810	22.2.4. Efektivní osmolalita a funkce ledvin	834
21.3.3. Vyšetření obézního pacienta	811	22.2.5. Poruchy efektivní osmolality u postižení	
21.3.4. Diagnostika obezity	812	mozku	835
21.3.5. Komplikace obezity	813	■ Hyponatrémie	835
21.3.6. Terapie obezity	814	■ Hypernatrémie	837
Dietoterapie	814	22.2.6. Předpoklady hodnocení poruch vodního	
Dietní zásady	814	a iontového metabolismu	837
Přípravky pro dietní terapii obezity ..	814	22.3. Draselný ion	838
Zvýšení fyzické aktivity	815	■ Hypokalémie	838
Psychoterapie obezity	815	■ Hyperkalémie	840
Chirurgická terapie	815	22.4. Hořečnatý ion	841
Farmakoterapie obezity	816	■ Hypomagnezémie	841
Centrálně působící anorektika	816	■ Hypermagnezémie	842
Blokátory vstřebávání živin		22.5. Fosfáty	842
z trávicího ústrojí	817	■ Hypofosfatémie	843
Antiobezitika u obézních diabetiků		■ Hyperfosfatémie	843
2. typu	817	22.6. Kalciový ion	844
Léčiva ovlivňující hmotnost určená		■ Hypokalcémie	844
k léčbě jiných onemocnění	817	■ Hyperkalcémie	845
Perspektiva nových léků v léčbě		22.7. Chloridový ion	845
obezity	817		
21.3.7. Léky vyvolávající obezitu	818		

22. PORUCHY ACIDOBAZICKÉ ROVNOVÁHY, VODNÍHO A IONTOVÉHO METABOLISMU

Antonín Kazda

22.1. Acidobazická rovnováha	819	23.1. Diabetes mellitus	
22.1.1. Parametry a referenční intervaly	819	(<i>Jan Škrha, Štěpán Svačina</i>)	847
22.1.2. Nárazníkové systémy a pH	819	Fyziologie sekrece a působení inzulínu ..	847
22.1.3. Vývoj acidobazických poruch	820	Patogeneze	847
22.1.4. Iontové systémy a acidobazická		Klinický obraz	848
rovnováha	822	Klasifikace diabetu	848
22.1.5. Metabolická acidóza	825	Diagnostika	850
Etiologie	825	23.1.1. Diabetes mellitus 1. typu	851
Laktátová acidóza	825	Patogeneze	851
Acidóza z diluce čistou vodou	826	Terapie	852
Acidóza ze zvýšení fosfátů	826	Terapie inzulínem	852
Klinický obraz	826	Nefarmakologická léčba diabetu	
Terapie	826	1. typu	855
22.1.6. Metabolická alkalóza	827	23.1.2. Diabetes mellitus 2. typu	856
Etiologie	827	Patogeneze	856
Kalium a metabolická alkalóza	827	Klinický obraz	856
Klinický obraz	827	Diagnostika	856
Terapie	828	Terapie	857
Výpočty terapeutických dávek		Dieta a fyzická aktivita	857
u metabolických poruch	828	Perorální antidiabetika	857
22.1.7. Respirační acidóza	828	Léčba inzulínem	858
Etiologie	828	Další terapie	858
		23.1.3. Akutní komplikace diabetu	859
		■ Hypoglykemické kóma	859
		■ Hyperglykemické ketoacidotické kóma ..	859

23. METABOLICKY PODMÍNĚNÁ ONEMOCNĚNÍ

Štěpán Svačina

■ Hyperosmolární neketoacidotické kóma.....	860	Působení hormonů v cílových tkáních ..	899
■ Laktátová acidóza	861	Etiologie endokrinopatií	900
23.1.4. Chronické komplikace diabetu	861	24.1. Choroby hypothalamo-hypofyzárního systému (Josef Marek, Václav Hána, Michal Kršek)	901
■ Diabetická angiopatie	861	Anatomické a fyziologické poznámky ..	901
■ Diabetická retinopatie	862	Hypothalamické hormony	901
■ Diabetická nefropatie	862	24.1.1. Hypothalamické hyperfunkční syndromy ..	902
■ Diabetická neuropatie	862	■ Pubertas praecox	902
Periferní neuropatie	862	24.1.2. Hypothalamické hypofunkční syndromy ..	903
Autonomní neuropatie	863	■ Diabetes insipidus centralis	903
■ Ateroskleróza a diabetes	863	■ Hypothalamický hypopituitarismus	904
■ Diabetická noha	864	■ Endokrinnologická symptomatologie při mentální anorexii	904
■ Další komplikace při diabetu	864	24.1.3. Choroby hypofýzy	905
23.1.5. Perspektivy nových léčebných technologií. Transplantace	865	■ Hypopituitarismus při chorobách hypofýzy	905
23.1.6. Prevence diabetu a posudkové aspekty	866	■ Expanzivní procesy hypofýzy	906
23.1.7. Edukace diabetika	867	■ Akromegalie a gigantismus	908
23.2. Metabolický syndrom (Štěpán Svačina) ..	867	■ Prolaktinomý	909
Nové definice	867	■ Adenomy z thyreotropních buněk	910
Patogeneze	868	■ Adenomy z gonadotropních buněk	910
Klinický obraz	868	■ Cushingův syndrom, Cushingova choroba	911
Terapie	869	■ Lymfocytární hypofyzitida	914
Prevence	869	24.2. Choroby štítné žlázy (Zdeňka Límanová)	915
23.3. Ateroskleróza (Richard Češka)	869	Anatomické a fyziologické poznámky ..	915
23.3.1. Rizikové faktory	871	24.2.1. Vyšetřovací metody	916
Neovlivnitelné rizikové faktory	871	Anamnéza	916
Ovlivnitelné rizikové faktory	871	Laboratorní vyšetření	916
23.3.2. Patologie aterosklerotické léze	872	24.2.2. Struma	917
23.3.3. Klinický obraz, diagnostika a terapie	874	24.2.3. Hyperthyreóza	919
23.4. Hyperlipoproteinémie a dyslipoproteinémie	874	■ Gravesova-Basedowova choroba	919
23.4.1. Lipidy, lipoproteiny a apolipoproteiny. Nomenklatura, struktura a funkce	874	■ Toxický adenom štítné žlázy	922
Receptory a enzymy	876	■ Polynodózní toxická struma	923
23.4.2. Transport a metabolismus lipidů	877	■ Thyreotoxická krize	923
23.4.3. Klasifikace a charakteristika hyperlipoproteinémií	878	■ Subklinická thyreotoxikóza	924
Biochemické vyšetření u HLP a DLP	880	24.2.4. Hypothyreóza	924
23.4.4. Terapie hyperlipoproteinémií a dyslipoproteinémií	880	■ Periferní hypothyreóza	924
Nefarmakologická terapie	880	■ Centrální hypothyreóza	926
Farmakoterapie HLP	882	■ Myxedémové kóma	926
23.5. Poruchy biosyntézy hemu (Milan Kaláb)	884	■ Subklinická hypothyreóza	926
23.6. Poruchy metabolismu purinů (Pavel Klener)	884	24.2.5. Záněty štítné žlázy	927
23.6.1. Hyperurikémie	885	■ Akutní tyreoiditida	927
23.6.2. Dna	886	■ Subakutní tyreoiditida	927
23.6.3. Syndrom nádorového rozpadu	886	■ Chronická tyreoiditida	927
23.7. Onemocnění z metabolických poruch kostí (Petr Broulík)	886	■ Fibrózní tyreoiditida	928
Anatomické a patofyziologické poznámky	886	■ Radiální tyreoiditida	928
23.7.1. Osteoporóza	887	24.2.6. Thyreopatie v graviditě	928
23.7.2. Osteomalacie	892	24.2.7. Nádory štítné žlázy	929
23.7.3. Pagetova kostní choroba	894	■ Benigní nádory	929
23.7.4. Osteopetrosis	895	■ Maligní nádory	929
		Karcinom štítné žlázy	929
		Ostatní maligní nádory	930
		24.3. Choroby přštítných tělísek (Petr Broulík)	931
		Anatomické a fyziologické poznámky ..	931
		24.3.1. Primární hyperparathyreóza	932
		24.3.2. Sekundární hyperparathyreóza	935
		24.3.3. Terciální hyperparathyreóza	935
		24.3.4. Hypoparathyreóza	936
		24.3.5. Pseudohypoparathyreóza	937
		24.3.6. Nádory přštítných tělísek	937
		24.4. Choroby kůry nadledvin (Michal Kršek, Jiří Widimský jr.)	937
		Anatomické a fyziologické poznámky ..	937

24. ENDOKRINOLOGIE

Václav Hána

Typy hormonů. Syntéza, skladování a uvolňování	897
Regulace tvorby a transport	898

24.4.1. Adrenokortikální insuficience	939	■ Hyperplazie nadledvin manifestující se v dospělosti	955
Další stavy se snížením sekrece hormonů kůry nadledvin	941	■ Nádory ovarii a nadledvin	955
24.4.2. Adrenokortikální hyperfunkce	941	24.6.2.4. Hirsutismus	955
24.4.2.1. Hyperkortizolismus – Cushingův syndrom	942	24.6.2.5. Nádory vaječníků	955
24.4.2.2. Mineralokortikoidně podmíněné arteriální hypertenze	943	24.7. Endokrinní nádory trávicího ústrojí (<i>Jan Škrha</i>)	956
■ Primární hyperaldosteronismus	943	24.7.1. Fyziologické gastrointestinálních hormonů ..	956
■ Nadprodukce prekurzorů aldosteronu – deoxykortikosteronu	944	24.7.2. Nádory s nadprodukcí gastrointestinálních hormonů	956
■ Zvýšený účinek kortizolu na mineralokortikoidní receptory	944	■ Nádor produkující inzulin	957
Syndrom zdánlivé nadprodukce mineralokortikoidů	945	■ Nádor produkující gastrin	958
Získaný deficit HSD2 v důsledku exogenního přivodu lékořice	945	■ Nádor produkující VIP	958
24.4.2.3. Kongenitální adrenální hyperplazie	945	■ Nádor produkující glukagon	958
■ Deficit 21-hydroxylázy	945	■ Nádor produkující somatostatin	959
■ Deficit 11 β -hydroxylázy – Bongiovanniho-Eberleinův syndrom	946	■ Karcinoid	959
■ Deficit 3 β -hydroxysteroidní dehydrogenázy	946	24.8. Polyglandulární syndromy (<i>Václav Hána, Josef Marek</i>)	960
24.4.3. Náhodně zjištěné zvětšení nadledvin	946	24.8.1. Mnohočetné endokrinní neoplazie – MEN	960
24.5. Choroby dřeně nadledvin (<i>Jiří Widimský jr.</i>)	946	■ MEN I – Wermerův syndrom	961
24.5.1. Hyperfunkce dřeně nadledvin – feochromocytom	946	■ MEN IA – Sippleův syndrom	961
24.5.2. Hypofunkce dřeně nadledvin	948	■ MEN IIB	962
24.6. Onemocnění gonád (<i>Václav Hána</i>)	948	24.8.2. Autoimunitní polyglandulární syndromy ..	962
24.6.1. Onemocnění varlat	948	■ Autoimunitní polyglandulární syndrom I. typu	963
Anatomické a fyziologické poznámky ..	949	■ Autoimunitní polyglandulární syndrom II. typu	964
Poruchy endokrinní funkce varlat	949		
24.6.1.1. Vyšetření funkce varlat	949		
24.6.1.2. Primární poruchy varlat	950		
■ Oboustranná anorchie	950		
■ Kryptorchismus	950		
■ Klinefelterův syndrom	950		
■ Syndrom Noonanové	950		
■ Selhání funkce semenotvorných kanálků v dospělosti	950		
■ Pokles funkce Leydigových buněk v dospělosti a stáří	951		
24.6.1.3. Centrální příčiny poruch funkce varlat	951		
■ Hypogonadotropní hypogonadismus	951		
■ Hyperprolaktinémie	951		
■ Praderův-Williho syndrom	951		
■ Laurenceův-Moonův	951		
■ Bardetův-Biedlův syndrom	951		
24.6.1.4. Poruchy účinku androgenů	952		
24.6.1.5. Porucha funkce varlat při systémových onemocněních	952		
24.6.1.6. Gynekomastie	952		
24.6.1.7. Nádory varlat	952		
24.6.2. Onemocnění vaječníků	952		
Anatomické a fyziologické poznámky ..	952		
Poruchy endokrinní funkce vaječníků ..	953		
Vyšetření funkce vaječníků	953		
24.6.2.1. Primární poruchy vaječníků	953		
■ Turnerův syndrom	953		
■ Předčasná ovarialní selhání	953		
24.6.2.2. Centrální poruchy funkce vaječníků	953		
■ Hypogonadotropní hypogonadismus ..	953		
■ Hyperprolaktinémie	954		
24.6.2.3. Poruchy funkce vaječníků spojené s hypersekrecí androgenů	954		
■ Syndrom polycystických vaječníků	954		
		■ Hyperplazie nadledvin manifestující se v dospělosti	955
		■ Nádory ovarii a nadledvin	955
		24.6.2.4. Hirsutismus	955
		24.6.2.5. Nádory vaječníků	955
		24.7. Endokrinní nádory trávicího ústrojí (<i>Jan Škrha</i>)	956
		24.7.1. Fyziologické gastrointestinálních hormonů ..	956
		24.7.2. Nádory s nadprodukcí gastrointestinálních hormonů	956
		■ Nádor produkující inzulin	957
		■ Nádor produkující gastrin	958
		■ Nádor produkující VIP	958
		■ Nádor produkující glukagon	958
		■ Nádor produkující somatostatin	959
		■ Karcinoid	959
		24.8. Polyglandulární syndromy (<i>Václav Hána, Josef Marek</i>)	960
		24.8.1. Mnohočetné endokrinní neoplazie – MEN	960
		■ MEN I – Wermerův syndrom	961
		■ MEN IA – Sippleův syndrom	961
		■ MEN IIB	962
		24.8.2. Autoimunitní polyglandulární syndromy ..	962
		■ Autoimunitní polyglandulární syndrom I. typu	963
		■ Autoimunitní polyglandulární syndrom II. typu	964

25. REVMATOLOGIE

Karel Pavelka

25.1. Základní vyšetřovací metody (<i>Karel Pavelka</i>)	965
25.1.1. Anamnéza	965
25.1.2. Klinické vyšetření kloubů a páteře	965
25.1.3. Laboratorní vyšetření	966
25.2. Revmatoidní artritida (<i>Jiří Vencovský</i>) ..	967
25.3. Juvenilní idiopatické artritidy	974
25.4. Difúzní onemocnění pojiva (<i>Radim Bečvář, Jiří Vencovský</i>)	975
25.4.1. Systémový lupus erythematoses	975
25.4.2. Systémová sklerodermie	979
26.4.3. Polymyozitida a dermatomyozitida	980
25.4.4. Sjögrenův syndrom	982
25.4.5. Vaskulitidy	984
25.4.6. Antifosfolipidový syndrom	984
25.5. Spondylartritidy (<i>Jiří Stofa</i>)	984
25.5.1. Reaktivní artritida	985
Reiterův syndrom	986
25.5.2. Ankylozující spondylitida – Bechtěrevova nemoc	986
25.5.3. Psoriatická (spondyl)artritida	989
25.5.4. Enteropatické spondylartritidy	990
25.6. Osteoartróza (<i>Karel Pavelka</i>)	990
25.6.1. Gonartróza	994
25.6.2. Koxartróza	995
25.6.3. Osteoartróza drobných kloubů ruky	995
25.6.4. Osteoartróza v oblasti páteře	996
25.6.5. Osteoartróza v jiných lokalizacích	996
25.7. Onemocnění indukovaná krystaly	996
25.7.1. Dna	996
25.7.2. Nemoc z ukládání kalciumpyrofosfát-dihydrátu	1000
25.8. Infekční artritidy (<i>Helena Dejmková</i>) ..	1000

25.8.1.	Bakteriální artritidy negonokokové	1000	26.3.3.	Varicela a herpes zoster	1023
25.8.2.	Infekční artritida gonokoková	1001	26.3.4.	Infekční mononukleóza	1024
25.8.3.	Osteoartikulární tuberkulóza	1001	26.3.5.	Cytomegalovirové infekce	1024
25.8.4.	Mykotické osteoartikulární infekce	1001	26.3.6.	Infekce virem lidské imunodeficiency	1025
25.8.5.	Virové artritidy	1002	26.3.7.	Epidemická parotitida – příušnice	1028
25.8.6.	Artritida při lymeské borrelióze	1002	26.3.8.	Rubeola – zarděnky	1029
25.9.	Nádory pohybového aparátu		26.3.9.	Virové hepatitidy	1029
	(<i>Jiří Štolfa</i>)	1003	26.3.10.	Nové virové respirační infekce	
25.9.1.	Primární nádory	1003		(<i>Jiří Beneš</i>)	1029
	■ Benigní nádory	1003		■ SARS – severe acute respiratory	
	■ Maligní nádory	1003		syndrome	1029
25.9.2.	Sekundární nádory	1003		■ Ptačí chřipka	1029
25.9.3.	Muskuloskeletální paraneoplastické		26.4.	Bakteriální infekce	1030
	syndromy	1004	26.4.1.	Legionelóza	1030
25.9.4.	Maligní nádory při difúzních		26.4.2.	Tularémie	1030
	onemocněních pojiva	1005	26.4.3.	Lymeská borrelióza	1031
25.10.	Artropatie při endokrinních		26.4.4.	Akutní hnisavá meningitida	
	onemocněních	1005		(<i>Hanuš Rozsypal</i>)	1032
25.10.1.	Diabetes mellitus	1005	26.4.5.	Průjmová onemocnění bakteriálního	
25.10.2.	Akromegalie	1006		původu (<i>Jiří Beneš</i>)	1033
25.10.3.	Thyreoiditida	1007	26.5.	Mykotické infekce (<i>Jan Haber</i>)	1034
25.10.4.	Hyperthyreóza	1007	26.5.1.	Kandidóza	1035
25.10.5.	Hypothyreóza	1007	26.5.2.	Aspergilóza	1035
25.10.6.	Hyperparathyreóza	1008	26.5.3.	Pneumocystóza	1036
25.10.7.	Hypoparathyreóza	1008	26.6.	Infekce způsobené prvky	
25.10.8.	Činky terapie glukokortikoidy	1008		(<i>Hanuš Rozsypal</i>)	1036
25.11.	Chirurgická léčba revmatických		26.6.1.	Toxoplazmóza	1036
	onemocnění (<i>Pavel Vavřík</i>)	1008	26.6.2.	Malárie	1036
25.12.	Mimokloubní revmatismus		26.7.	Prionové nemoci (<i>Jiří Beneš</i>)	1037
	(<i>Irena Koudelková</i>)	1010	26.8.	Sepse a septický šok	
25.12.1.	Mimokloubní revmatismus celkový	1010		■ Meningokoková seps	1039
	■ Revmatická polymyalgie				
	a temporální arteritida	1010			
	■ Fibromyalgie	1010			
25.12.2.	Mimokloubní revmatismus regionální	1011			
	■ Syndrom vleklých svalových bolestí ..	1011			
	■ Komplexní regionální bolestivý				
	syndrom	1012			
25.12.3.	Mimokloubní revmatismus lokalizovaný				
	■ Entezopatie	1012			
	■ Burzitidy	1013			
	■ Tendinitida a tendosynovitida	1013			
	■ Syndrom bolestivého ramene	1013			
	■ Tietzův syndrom	1014			
	■ Úzinové syndromy	1014			
	Syndrom karpálního tunelu	1014			
	Úzinové syndromy v jiných				
	lokalizacích	1014			
	■ Bolesti zad	1014			
25.13.	Revmatická horečka (<i>Karel Pavelka</i>) ..	1015			

26. INFEKČNÍ NEMOCI

Jiří Beneš

26.1.	Vyšetřovací metody (<i>Jiří Beneš</i>)	1019			
	Mikroskopické vyšetření	1019			
	Hemokultivační vyšetření	1020			
	Sérologické vyšetření	1020			
26.2.	Horečnaté stavy	1020			
	■ Horečka nejasné etiologie	1021			
26.3.	Virové infekce	1022			
26.3.1.	Chřipka	1022	27.2.	Nejčastější intoxikace léky	1047
26.3.2.	Klíšťová meningoencefalitida		27.2.1.	Benzodiazepiny	1047
	(<i>Hanuš Rozsypal</i>)	1022	27.2.2.	Nesteroidní antirevmatika	1048
			27.2.3.	Salicyláty	1048
			27.2.4.	Paracetamol	1049
			27.2.5.	Antidepressiva	1049
			27.2.6.	Neuroleptika	1049
			27.2.7.	Beta-blokátory	1050

27. AKUTNÍ OTRAVY

Daniela Pelclová

27.1.	Obecné zásady léčení otrav				
	a základní vyšetření	1042			
	Zásady pro poskytování				
	laické první pomoci	1042			
	Hodnocení závažnosti klinického stavu				
	a neodkladná opatření	1042			
	Symptomatická a podpůrná léčba	1043			
27.1.1.	Primární eliminace toxické látky –				
	dekontaminace	1043			
	Dekontaminace kůže a sliznic	1043			
	Dekontaminace očí	1044			
	Inhalační expozice	1044			
	Perorální otrava	1044			
	Aktivní uhlí a laxativa				
	při perorální otravě	1045			
27.1.2.	Sekundární eliminace	1046			
	Aktivní uhlí	1046			
	Forsírovaná diuréza	1046			
	Alkalizace a acidifikace moči	1046			
	Extrakorporální eliminační metody	1046			
	Antidota	1046			
27.2.	Nejčastější intoxikace léky	1047			
27.2.1.	Benzodiazepiny	1047			
27.2.2.	Nesteroidní antirevmatika	1048			
27.2.3.	Salicyláty	1048			
27.2.4.	Paracetamol	1049			
27.2.5.	Antidepressiva	1049			
27.2.6.	Neuroleptika	1049			
27.2.7.	Beta-blokátory	1050			

27.2.8.	Blokátory kalciových kanálů	1050
27.2.9.	Inhibitory ACE a blokátory angiotenzinového receptoru	1051
27.2.10.	Theophyllin	1051
27.3.	Otravy návykovými látkami	1052
27.3.1.	Látky s halucinogenním a psychostimulačním účinkem	1052
	■ Kanabinoidy – marihuana a hašiš	1052
	■ LSD	1052
	■ Látky na bázi amfetaminu	1052
	■ Návyková narkotika – opiáty a opioidy	1053
27.3.2.	Rostliny vyvolávající halucinace	1054
	■ Durman	1054
	■ Rulík zlomocný	1054
27.4.	Intoxikace houbami	1054
27.4.1.	Halucinogenní houby	1054
27.4.2.	Faloidní houby	1054
27.4.3.	Houby vyvolávající mykoatropinový syndrom	1055
27.4.4.	Houby vyvolávající muskarinový syndrom	1055
27.4.5.	Houby vyvolávající gastroenteritický syndrom	1055
27.5.	Intoxikace zmijím jedem	1055
27.6.	Otravy průmyslovými látkami	1056
27.6.1.	Kyseliny a louhy	1056
27.6.2.	Alkoholy	1056
	■ Ethylalkohol	1056
	■ Methylalkohol	1057
	■ Glykoly	1057
27.6.3.	Insekticidy organofosforové a karbamátové	1058
	■ Organofosforové insekticidy	1058
	■ Karbamátové insekticidy	1058
27.6.4.	Methemoglobinizující látky	1059
27.6.5.	Otrava oxidem uhelnatým	1059
27.6.6.	Otrava kyanovodíkem a kyanidy	1060
27.6.7.	Látky dráždivé dýchací cesty a plíce	1061
27.6.8.	Průmyslové přípravky chemické povahy	1061

28. POŠKOZENÍ Z FYZIKÁLNÍCH PŘÍČIN

Milan Tuček

28.1.	Poškození ionizujícím zářením (Vladislav Klener)	1064
28.1.1.	Vztah dávky záření a biologického účinku	1064
	Biologické účinky	1064
28.1.2.	Radiační ochrana při lékařských vyšetřeních	1065
28.1.3.	Akutní nemoc z ozáření	1066
28.2.	Poškození neionizujícím zářením (Milan Tuček)	1067
	Viditelné světlo	1068
	Ultrafialové záření	1069

	Infračervené záření	1069
	Lasery	1070
	Prevence poškození neionizujícím zářením	1070
28.3.	Poškození elektrickým proudem	1070
28.3.1.	Poškození střídavým proudem	1070
28.3.2.	Zasaženíbleskem	1072
28.4.	Přehřátí a podchlazení	1072
28.4.1.	Přehřátí – tepelný úžeh, insolace – sluneční úžeh	1072
28.4.2.	Hypotermie	1073
28.4.3.	Zасыпání lavinou	1073
28.5.	Útopení a tonutí	1073
28.6.	Poškození abnormálním barometrickým tlakem	1074
28.6.1.	Dekompresní nemoc	1074
28.6.2.	Horská nemoc	1075
28.7.	Poškození hlukem	1076
28.8.	Poškození vibracemi	1077
28.9.	Zdravotní problémy při letecké přepřavě (Pavel Klener)	1078

29. LABORATORNÍ VYŠETŘENÍ

Tomáš Zima

29.1.	Význam biochemického vyšetření	1081
29.2.	Zásady laboratorního vyšetřování	1082
29.2.1.	Preanalytická část laboratorního vyšetření – biologické vlivy	1082
	Neovlivitelné vlivy	1082
	Ovlivitelné vlivy	1083
29.2.2.	Odběr materiálu	1083
	Odběr krve	1084
	Protisrážlivá činidla	1084
	Hemolyza	1085
	Odběr ostatního biologického materiálu	1085
29.2.3.	Transport materiálu	1085
29.2.4.	Skladování materiálu	1085
29.3.	Referenční hodnoty	1085

30. VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ NA INTERNETU

Pavel Klener jr.

30.1.	Nejdůležitější medicínské databáze	1095
30.2.	Domovské stránky odborných periodik a odborných lékařských společností	1097
30.3.	Některé užitečné adresy	1097

REJSTŘÍK..... 1101

6. IMUNITNÍ SYSTÉM – OBECNÁ CHARAKTERISTIKA

Jan Krejsek

6.1.	Imunitní systém jako informační soustava	113
6.1.1.	Komunikace složek imunitního systému ...	113
6.1.2.	Regulační principy v imunitním systému ..	114
6.2.	Přirozená imunita	115
6.3.	Specifická imunita	118
6.4.	Funkční propojení mezi lymfocyty B a T	122
6.5.	Fyziologické obranné bariéry a slizniční imunitní systém	123
6.6.	Autoimunitní imunopatologické reakce	123
	■ Imunopatologické reakce	124
	Alergie zprostředkovaná protilátkami třídy IgE – reakce časně přecitlivělosti I. typu	124
	Humorální reakce cytotoxická – II. typ	125
	Humorální reakce s tvorbou imunokomplexů – III. typ	125
	Imunopatologické reakce buněčné – IV. typ	126
	Imunopatologické reakce proti receptorům pro hormony a mediátory – V. typ	126
6.7.	Zánětlivá reakce	126
6.8.	Protinádorová imunita	127
6.8.1.	Protinádorové imunitní mechanismy	128
6.8.2.	Mechanismy odolnosti nádorů vůči imunitnímu systému	129
6.9.	Transplantační imunita	129
6.9.1.	Orgánové transplantace	130
6.9.2.	Hyperakutní a akcelerovaná rejekce	130
6.9.3.	Akutní rejekce	130
6.9.4.	Chronická rejekce	130
6.9.5.	Transplantace krvetvorných kmenových buněk	130
6.9.6.	Xenotransplantace	131
6.9.7.	Implantace	131

7. MOLEKULÁRNÍ A BUNĚČNÁ BIOLOGIE

Pavel Klener jr.

7.1.	Experiment a modelové systémy	134
7.2.	Výšetřovací metody v molekulární biologii	134
7.2.1.	Polymerázová řetězová reakce, detekce DNA o známé sekvenci	134
	Využití metody PCR	136
7.2.2.	Sekvenování DNA, mutační analýza	138
	Využití sekvenování DNA	139
7.2.3.	Klonování DNA, genová terapie	140
	Genová terapie	142
7.2.4.	Southern blotting, DNA fingerprinting	142
	Využití Southern blottingu	142
7.2.5.	Northern blotting	144
7.2.6.	Western blotting, proteomika	144

7.3.	Tkáňové kultury, kmenové buňky, buněčná terapie	145
	Buněčná terapie	147
	■ Nespecifická terapie kmenovými buňkami	148
	■ Specifická terapie kmenovými buňkami, terapeutické klonování	148
	■ Buněčná terapie zralými buňkami	150
7.4.	DNA mikročipy, detekce profilu genové exprese	150
7.5.	RNA interference, utlumení genové exprese	150

8. GENETIKA

Kyra Michalová

8.1.	Klasifikace geneticky podmíněných chorob	153
8.1.1.	Monogenní onemocnění	154
	■ Autosomálně dominantní typ dědičnosti	154
	■ Autosomálně recesivní typ dědičnosti	154
	■ Dědičnost vázaná na X-chromosom	156
	■ Dědičnost vázaná na Y-chromosom	156
	■ Imprinting	156
	■ Uniparentální disomie	156
	■ Mitochondriální dědičnost	156
8.1.2.	Vrozené aberace chromosomů	156
	■ Odchyly autosomů a pohlavních chromosomů	158
	■ Prenatální diagnostika	158
	■ Individuální genetické odchyly	159
	■ Mutace	159
	■ Polymorfismy	159
8.1.3.	Multifaktoriální onemocnění	159
	■ Charakteristika multifaktoriální dědičnosti	159
	■ Patologické stavy kvantitativního a kvalitativního charakteru	159
8.2.	Metody klinické cytogenetiky	160
8.2.1.	Klasická klinická cytogenetika	160
	■ Vyšetřované tkáně	160
	■ Barvení chromosomů	161
8.2.2.	Molekulární cytogenetika	162
	■ Fluorescenční hybridizace <i>in situ</i>	162
	■ Sondy DNA	162
	■ Srovnávací genomová hybridizace	163
	■ Mnohobarevné karyotypování lidských chromosomů – mFISH a mBAND	164
8.2.3.	Indikace k vyšetření klasickými a molekulárně-cytogenetickými metodami	165
8.3.	Projekt mapování lidského genomu a jeho využití v klinické praxi	165

9. ZÁKLADY KLINICKÉ GERIATRIE

Zdeněk Kalvach

9.1.	Geriatric a geriatrický pacient	167
	■ Věkové vymezení a členění stáří	167
	■ Funkční vymezení pojmu geriatrický pacient	167

9.2.	Proces stárnutí 168	11.1.4.	Nervová regulace srdeční činnosti 187
	■ Některé klinicky významné involuční změny a jejich důsledky 169	11.2.	Vyšetřovací metody v kardiologii (Jan Bultas) 188
9.3.	Pojetí zdraví ve stáří a multidimenzionální geriatrický přístup 170	11.2.1.	Ambulantní monitorování EKG a krevního tlaku 188
9.4.	Klinické vyšetření v geriatrii 171	11.2.2.	Zátěžové testy 189
	■ Anamnéza 171	11.2.3.	Echokardiografie (Tomáš Paleček) 190
	■ Fyzikální vyšetření 171		Základní metody 190
9.5.	Zvláštnosti chorob ve stáří 172		Speciální metody 193
	■ Oligosymptomatologie a mikrosymptomatologie 172	11.2.4.	Invazivní vyšetřovací metody 194
	■ Bolest 172	11.3.	Zástava oběhu a kardiopulmonální resuscitace (Jiří Humhal) 195
	■ Horečka a známky zánětu 172	11.3.1.	Základní neodkladná resuscitace 196
	■ Apatetická forma thyreotoxikózy 172	11.3.2.	Rozšířená resuscitace 196
	■ Komorbidita 172	11.3.3.	Terapie zástavy oběhu 197
	■ Symptomatologie vzdáleného orgánu 172		Farmakoterapie 197
9.6.	Farmakoterapie ve stáří 173		Elektroimpulsotherapie 198
9.7.	Vybrané geriatrické syndromy a symptomy 173		Terapie fibrilace komor 199
	■ Instabilita – závratě, pády, nejistá chůze 173		Terapie asystolie 199
	■ Poruchy termoregulace 174		Terapie bezpulsové elektrické aktivity .. 199
	■ Hypotermie 174	11.3.4.	Postresuscitační péče 199
	■ Hypertermie 174	11.4.	Šok (Jan Bělohávek) 199
	■ Delirantní stav 174	11.4.1.	Hypovolemický šok 200
	■ Hypokinetický a imobilizační syndrom 174	11.4.2.	Kardiogenní šok 201
		11.4.3.	Obstrukční a kompresivní šok 204
		11.4.4.	Distribuční šok 204
			■ Anafylaktický šok 204
		11.5.	Srdeční selhání (Jan Bultas) 205
		11.5.1.	Akutní levostranné srdeční selhání 206
		11.5.2.	Akutní pravostranné srdeční selhání 208
		11.5.3.	Chronické levostranné srdeční selhání 208
		11.5.4.	Chronické pravostranné srdeční selhání 209
		11.5.5.	Terapie srdečního selhání 211
			Léčba cílená na potlačení aktivovaných regulačních mechanismů 211
			Léčba cílená na potlačení retence iontů a vody 213
			Postup zlepšující funkci levé komory .. 213
			Antiarytmická terapie 214
			Antitrombotická terapie 214
			Další opatření 214
			Specifické problémy léčby srdečního selhání u chlopenních vad 215
		11.5.6.	Prevence srdeční nedostatečnosti 215
		11.5.7.	Posudkové hledisko 215
		11.6.	Poruchy srdečního rytmu (Josef Kautzner) 215
			Patogeneze 215
			Klinický obraz 215
			Diagnostika 216
			Terapie 217
			Farmakologická terapie 217
			Nefarmakologická terapie 218
		11.6.1.	Bradyarytmie 220
			■ Sinusová bradykardie 220
			■ Syndrom chorého sinu 220
			■ Syndrom karotického sinu 221
			■ Maligní vazovagální synkopa 221
			■ Poruchy AV vedení 223
		11.6.2.	Extrasystoly 223
			■ Síňové extrasystoly 223
			■ Junkční extrasystoly 223
			■ Komorové extrasystoly 225
		11.6.3.	Tachyarytmie 225
		11.6.3.1.	Supraventrikulární tachyarytmie 225
			■ Fibrilace síní 225
			■ Flutter síní 227

10. REHABILITACE A FYZIKÁLNÍ TERAPIE

Jiří Votava

10.1.	Vymezení pojmů 177
10.2.	Rehabilitace osob se zdravotním postižením 178
10.3.	Rehabilitační lékařství a profese, které se na něm podílejí 178
10.4.	Základní metody rehabilitační medicíny 179
10.4.1.	Diagnostické prostředky 179
10.4.2.	Terapeutické prostředky 180
10.5.	Balneologie a organizace lázeňské péče 181

Speciální část

11. KARDIOLOGIE

Michael Aschermann

11.1.	Přehled fyziologie srdce a krevního oběhu (Michael Aschermann) 183
11.1.1.	Základní poznatky o srdeční funkci 183
	Fáze srdečního cyklu 183
	Srdeční kontrakce 183
11.1.2.	Parametry srdeční funkce 184
	Hodnoty tlakové 184
	Hodnoty objemové 185
	Parametry funkce systolické 186
	Parametry funkce diastolické 186
11.1.3.	Funkce krevního oběhu v klidu 187

■ Síniová tachykardie	228	■ Mitrální stenóza	284
■ AV junkční tachykardie	229	■ Mitrální regurgitace	285
■ AV reentry tachykardie	230	■ Prolaps mitrální chlopně	286
11.6.3.2. Komorové tachyarytmie	231	11.11.2. Vady aortální chlopně	287
■ Komorová tachykardie	232	■ Aortální stenóza	287
■ Monomorfní komorová tachykardie	232	■ Aortální regurgitace	288
■ Polymorfní komorová tachykardie	234	11.11.3. Vady trikuspidální chlopně	290
■ Fibrilace komor	236	■ Trikuspidální regurgitace	290
11.6.3.3. Akcelerovaný idioventrikulární rytmus	237	■ Trikuspidální stenóza	290
11.6.4. Parasystolie	237	11.11.4. Vady pulmonální chlopně	291
11.7. Systémová arteriální hypertenze		11.11.5. Chlopně náhrady	291
<i>(Karel Horký)</i>	237	11.12. Endokarditidy (Michael Aschermann)	292
11.7.1. Esenciální hypertenze	238	11.12.1. Infekční endokarditidy	292
11.7.2. Sekundární hypertenze	243	11.12.2. Neinfekční endokarditidy	295
11.7.3. Terapie hypertenze	245	■ Revmatická endokarditida	295
■ Nefarmakologická terapie	245	■ Marantická endokarditida	296
■ Farmakologická terapie	245	11.13. Kardiomyopatie	296
■ Nejčastěji užívané skupiny		11.13.1. Dilatační kardiomyopatie	297
■ antihypertenziv	246	11.13.2. Hypertrofičká kardiomyopatie	298
■ Terapie hypertenzní krize	251	11.13.3. Restriktivní kardiomyopatie	299
■ Terapie hypertenze rezistentní		11.13.4. Specifické kardiomyopatie –	
■ na běžnou léčbu	251	■ myokarditidy	300
■ Terapie hypertenze u starých osob	251	■ Onemocnění myokardu při požívání	
■ Terapie hypertenze u renálních		■ alkoholu	301
■ onemocnění	251	■ Onemocnění myokardu	
■ Terapie hypertenze v těhotenství	251	■ při cytostatické terapii	302
■ Terapie hypertenze u diabetes mellitus	252	11.14. Onemocnění perikardu	302
■ Protidědičková a hypolipidemická		11.14.1. Akutní perikarditida	303
■ léčba	253	■ Suchá perikarditida – pericarditis sicca	303
■ Prevence arteriální hypertenze	253	■ Rekurentní perikarditida	304
11.8. Chronická arteriální hypertenze	253	11.14.2. Exsudativní perikarditida – perikardiální	
11.9. Ischemická choroba srdeční		■ výpotek	304
<i>(Jan Bultas)</i>	255	■ Chronický perikardiální výpotek	
11.9.1. Chronické formy ICHS	256	■ bez komprese	305
■ Angina pectoris	256	11.14.3. Konstriktivní perikarditida	305
■ Němá ischemie myokardu	262	11.14.4. Zvláštní formy perikarditid	306
■ Variantní angina pectoris	262	■ Virové perikarditidy	306
■ Koronární syndrom X	263	■ Tuberkulózní perikarditida	306
11.9.2. Akutní formy ICHS	263	■ Uremická perikarditida	306
■ Nestabilní angina pectoris a infarkt		■ Nádorová perikarditida	306
■ myokardu bez elevace úseku ST	264	■ Perikarditidy u systémových	
■ Akutní infarkt myokardu s elevací		■ onemocnění pojiva	306
■ úseku ST	266	■ Chyloperikard	307
■ Opatření v prehospitalizační fázi	271	11.15. Nádory srdce	307
■ Intenzivní nemocniční péče	272	11.15.1. Primární nádory srdce	307
■ Péče po infarktu myokardu –		■ Srdeční myxomy	307
■ sekundární prevence	274	■ Srdeční sarkomy	308
■ Náhlá srdeční smrt	274	11.15.2. Sekundární nádory srdce	308
11.10. Vrozené srdeční vady v dospělosti		11.16. Onemocnění plicního oběhu	
<i>(František Kölbl)</i>	275	<i>(Pavel Jansa)</i>	308
11.10.1. Přehled nejčastějších vrozených vad	277	■ Anatomičké a patofyziologické	
■ Bikuspidální aortální chlopně	277	■ poznámky	308
■ Defekt septa síní	277	■ Klasifikace	310
■ Defekt septa komor	279	11.16.1. Plicní embolie	310
■ Koarktace aorty	280	■ Netrombotická plicní embolie	313
■ Otevřená tepenná dučej – Botallova	280	11.16.2. Chronická plicní hypertenze	313
■ Fallotova tetralogie	281	■ Plicní arteriální hypertenze	313
11.10.2. Specifické problémy dospělých		■ Plicní hypertenze při postižení	
■ s vrozenou srdeční vadou	282	■ levého srdce	314
■ Infekční endokarditida	282	■ Plicní hypertenze při plicních	
■ Vrozená srdeční vada v těhotenství	282	■ onemocněních a/nebo při hypoxémii	314
■ Arytmie	283	■ Chronická tromboembolická	
■ Hematologické problémy nositelů		■ plicní hypertenze	315
■ cyanotických vrozených srdečních vad	283	11.17. Onemocnění aorty (Petr Vařejka)	315
■ Eisenmengerův syndrom	283	11.17.1. Degenerativní onemocnění	315
11.11. Získané srdeční vady (Josef Veselka)	284	11.17.2. Disekce stěny aorty	315
11.11.1. Vady mitrální chlopně	284	11.17.3. Zánětlivá onemocnění stěny aorty	316

11.17.4. Aneuryzma hrudní aorty	317
11.17.5. Aneuryzma břišní aorty	318
11.18. Srdeční choroby v těhotenství (<i>Jiří Král</i>)	319
11.18.1. Vrozené srdeční vady	319
11.18.2. Získané chlopněné vady a kardiomyopatie	320
11.18.3. Marfanův syndrom	321
11.18.4. Poruchy srdečního rytmu	322
11.18.5. Arteriální hypertenze	322
11.19. Chirurgické výkony u nemocných se srdečními chorobami (<i>Josef Veselka</i>)	323
11.20. Transplantace srdce (Jan Pírk)	324
11.21. Prevence kardiovaskulárních onemocnění (Renáta Cífková)	325
11.21.1. Rizikové faktory kardiovaskulárních onemocnění	325
11.21.2. Projekt SCORE	325
11.21.3. Ovlivnění rizika kardiovaskulárních onemocnění v klinické praxi	326
Behaviorální rizikové faktory	326
Terapie rizikových faktorů	326
Preventivní farmakoterapie	327

12. ANGIOLOGIE

Jiří Spáčil

Anatomické poznámky	329
Fyziologické poznámky	329
12.1. Vyšetřovací metody v angiologii (<i>Jiří Spáčil</i>)	331
12.1.1. Klinické vyšetření	331
12.1.2. Pomocná vyšetření	332
12.2. Choroby tepen	333
12.2.1. Ateroskleróza	333
12.2.2. Akutní ischemie končetin	334
12.2.3. Ischemická choroba dolních končetin	335
12.2.4. Diabetická makro- a mikroangiopatie	337
Syndrom diabetické nohy	338
12.2.5. Trombangiitis obliterans	339
12.2.6. Vaskulitidy	339
12.2.7. Vazoneurózy, funkční tepenné poruchy	339
■ Raynaudova choroba	339
■ Raynaudův syndrom	340
■ Syndrom horní hrudní apertury	340
■ Profesionální vazoneuróza	340
■ Další vazoneurózy	340
12.2.8. Tepenná výduť – arteriální aneuryzma	341
Disekující aneuryzma	341
Pseudoaneuryzma	341
12.2.9. Ateroskleróza tepen zásobující mozek	342
12.2.10. Některé další choroby	343
12.2.11. Revaskularizační postupy se zaměřením na endovaskulární terapii	343
Revaskularizační metody	343
Perkutánní transluminální angioplastika	343
Stenty	344
Adjuvantní medikace	344
Řešení chronických uzávěrů	344
Pánevní tepny	344
Stehenní a podkolenní tepna	345
Bércové tepny	345
Řešení akutních uzávěrů	345

Perkutánní aspirační tromboembolotomie	346
Lokální intraarteriální trombolýza	346
Pulsní sprejová farmakomechanická trombolýza	346
Chirurgická terapie	346
Mechanická trombektomie	347
12.3. Choroby žil (Debora Karetová)	347
Anatomické a fyziologické poznámky	347
12.3.1. Flebotrombóza, tromboembolická nemoc	347
Zvláštní formy flebotrombózy	353
Phlegmasia coerulea dolens	353
Flebotrombóza horních končetin	353
Flebotrombóza v těhotenství	353
12.3.2. Varixy dolních končetin a chronická žilní insuficience	354
■ Varixy dolních končetin	354
■ Chronická žilní insuficience	355
12.3.3. Žilní záněty	356
12.4. Choroby lymfatických cév (Jiří Spáčil)	357
Anatomické a fyziologické poznámky	357
■ Lymfédém	357

13. PNEUMOLOGIE

Jiří Homolka

Anatomické a fyziologické poznámky (<i>Vladimír Votava</i>)	359
13.1. Vyšetřovací metody (Jiří Homolka)	360
13.1.1. Laboratorní vyšetření	360
Základní vyšetření	360
Speciální vyšetření	360
Vyšetření sputa a jiných biologických materiálů	360
Imunologické vyšetření	360
Alergologická vyšetření	360
13.1.2. Zobrazovací metody	361
13.1.3. Vyšetření plicní cirkulace	362
13.1.4. Radionuklidové – izotopové – metody	362
13.1.5. Endoskopická vyšetření	362
Bronchoskopie	362
Bronchoalveolární laváž	363
Mediastinoskopie	363
Thorakoskopie	363
13.1.6. Bioptická vyšetření	364
Pleurální biopsie	364
Plicní biopsie	364
13.1.7. Vyšetření funkce plic	364
Měření výdechové rychlosti	364
Spirometrie	364
Reziduální objem plic	365
Vyšetření smyčky průtok/objem	365
Vyšetření proudového odporu dýchacích cest	365
Difúzní kapacita plic pro oxid uhelnatý	366
Vyšetření plicní poddajnosti – compliance	366
Další vyšetření	366
13.2. Vrozené choroby dýchacího ústrojí (Jiří Homolka)	366
13.2.1. Mukoviscidóza – cystická fibróza	366
13.2.2. Primární ciliární dyskineze	367
13.2.3. Deficit α_1-antitrypsinu	367
13.2.4. Vývojové vady	368

■ Tracheobronchiální vývojové vady	368	13.13.8. Vzácné choroby provázené vznikem intersticiální plicní fibrózy	404
■ Plicní vývojové vady	368	■ Plicní alveolární proteinóza	404
■ Vývojové vady plicních cév	368	■ Granulomatóza z Langerhansových buněk	405
13.3. Zánětlivé choroby dýchacích cest (Vladimír Votava)	369	■ Neurofibromatóza	405
13.3.1. Tracheobronchitida	369	■ Lymfangoioleiomatomyóza	405
13.3.2. Bronchiolitida	369	■ Idiopatická plicní hemosideróza	405
Jednotlivé formy bronchiolitid	370	■ Goodpastureův syndrom	405
13.4. Zánětlivé choroby plic – pneumonie (Vladimír Votava)	370	■ Syndrom Heřmanského-Pudlákova	405
13.4.1. Infekční plicní záněty	370	13.14. Profesionální plicní choroby (Vladimír Votava)	406
■ Zvláštnosti zánětů plic v závislosti na etiologii	373	13.14.1. Silikóza	406
■ Bakteriální pneumonie	373	Zvláštní formy silikózy	407
■ Atypické pneumonie	373	13.14.2. Silikatózy	407
■ Mykotické pneumonie	375	Azbestóza	407
■ Parazitární záněty plic	376	Talkóza – talková pneumokonióza	407
■ Pneumonie při AIDS	376	Berylióza	407
13.4.2. Neinfekční pneumonie	377	13.14.3. Nekolagenní pneumokoniózy	407
■ Aspirační pneumonie	377	13.15. Nádory plic (Pavel Klener)	407
Aspirace vody – tonutí	377	13.15.1. Benigní nádory plic a průdušek	408
Aspirace oleje	377	13.15.2. Bronchogenní karcinom	408
Aspirace cizího tělesa	377	■ Nemalobuněčné karcinomy	411
■ Inhalční pneumonie	377	■ Malobuněčné karcinomy	412
Zvláštní formy inhalční pneumonie	378	13.15.3. Druhotné nádory plic – plicní metastázy	413
■ Poléková pneumonie	378	13.16. Choroby pohrudnice (Vladimír Votava)	413
■ Postradiační pneumonie	378	13.16.1. Fluidothorax	413
■ Plicní eozinofilie – plicní eozinofilní syndromy	379	Hrudní empyém	416
13.4.3. Plicní absces	379	Hemothorax	416
13.5. Tuberkulóza (Jiří Homolka)	380	Chylothorax	416
13.5.1. Primární tuberkulóza	382	13.16.2. Pneumothorax	416
13.5.2. Postprimární tuberkulóza	382	13.16.3. Fibrothorax	417
13.5.3. Závažné formy tuberkulózy	386	13.16.4. Nádory pleury (Jiří Homolka)	417
■ Miliární tuberkulóza	386	■ Primární nádory pleury	417
■ Kazeózní pneumonie	386	Benigní mezoteliom	417
■ Tuberkulóza nitrohruďných uzlin	386	Maligní mezoteliom	417
13.5.4. Mykobakteriomy	386	■ Metastatické nádory pleury	418
13.6. Chronická obstrukční plicní nemoc (Vladimír Votava)	387	13.17. Choroby mediastína	418
13.6.1. Chronická bronchitida	387	13.17.1. Akutní mediastinitida	419
13.6.2. Emfyzém	389	13.17.2. Chronická mediastinitida	419
13.7. Asthma bronchiale	390	13.17.3. Nádory mediastína	419
Terapie	392	13.18. Jiné choroby plic (Vladimír Votava)	419
13.8. Bronchiektázie	394	13.18.1. Syndrom středního laloku	419
13.9. Hypoventilační syndromy	395	13.18.2. Polékové poškození plic	420
13.9.1. Syndrom spánkové apnoe	395	13.18.3. Hemoptýza	421
13.9.2. Centrální alveolární hypoventilace	395	13.18.4. Chronický perzistující kašel	422
13.9.3. Hypoventilační syndrom při obezitě – Pickwickův syndrom	396	13.19. Transplantace plic (Jiří Homolka)	423
13.10. Respirační nedostatečnost (Jiří Homolka)	396		
13.10.1. Syndrom akutní dechové tísně dospělých – ARDS	396		
13.10.2. Respirační nedostatečnost při CHOPN	397		
13.11. Plicní tromboembolie	397		
13.12. Plicní hypertenze	397		
13.13. Intersticiální plicní procesy	397		
13.13.1. Sarkoidóza	399		
13.13.2. Exogenní alergické alveolitidy	400		
13.13.3. Lymfoidní intersticiální pneumonie	401		
13.13.4. Plicní vaskulitidy	401		
■ Lymfomatoidní granulomatóza	401		
■ Nekrotizující sarkoidní granulomatóza	402		
13.13.5. Kryptogenní fibrotizující alveolitida	402		
13.13.6. Poléková plicní fibróza	403		
13.13.7. Plicní projevy difúzních chorob pojiva	403		

14. HEMATOLOGIE

Pavel Klener

Krvetvorba a její regulace	425
14.1. Vyšetřovací metody (Pavel Klener)	428
Základní metody	428
Cytochemické metody	429
Imunologické markery	429
14.2. Anémie (Jaroslav Čermák)	429
Morfologická klasifikace anémií	430
14.2.1. Anémie z poruchy tvorby prekurzorů erytrocytů	431
14.2.1.1. Kongenitální dyserythropoetické anémie	431
14.2.1.2. Anémie z poruchy hemoglobinizace erytrocytu	432

■ Kongenitální sideroblastická anémie	432	14.7. Lymfatické leukémie	466
■ Získané sideroblastické anémie	432	14.7.1. Akutní lymfoblastická leukémie	466
14.2.2. Anémie z nedostatku látek nutných		14.7.2. Chronická lymfatická leukémie	469
pro normální proliferaci a maturaci		14.7.3. Prolymfocytární leukémie	471
erytrocytů	432	14.7.4. Trichocelulární leukémie	471
■ Anémie z nedostatku železa –		14.8. Hodgkinův lymfom	471
sideropenické anémie	432	14.9. Nehodgkinské lymfomy	475
■ Anémie z nedostatku vitamínu B ₁₂		Patogenetické poznámky	475
a kyseliny listové	435	Klasifikace	476
■ Anémie při chronickém onemocnění		14.9.1. Uzlinové formy NHL	477
14.2.3. Anémie ze zvýšeného zániku erytrocytů	439	■ B-buněčné lymfomy	479
14.2.3.1. Korpuskulární hemolytické anémie	439	■ T-buněčné lymfomy	480
■ Hemolytické anémie z poruchy		Terapie NHL	481
struktury erytrocytární membrány	439	14.9.2. Extranodální lymfomy	482
Dědičná sférocytóza	439	■ Maltomy	482
Dědičná eliptocytóza	440	■ Primární kožní lymfomy	483
■ Hemolytické anémie z poruchy		■ Primární lymfomy CNS	483
enzymatické výbavy erytrocytu	440	■ Jiné primárně mimouzlinové NHL	483
Anémie při deficitu pyruvátkinázy	440	14.10. Lymfoproliferativní onemocnění	
Anémie při deficitu		s tvorbou paraproteínu	484
glukóza-6-fosfátdehydrogenázy	441	14.10.1. Makroglobulinémie	484
■ Hemolytické anémie z poruchy tvorby		14.10.2. Plazmocytom	484
hemoglobinu	441	■ Zvláštní formy mnohočetného	
Beta-thalasémie	441	myelomu	487
Alfa-thalasémie	442	■ Monoklonální gamapatie neurčeného	
Srpkovitá anémie	443	významu	487
14.2.3.2. Extrakorpulární hemolytické anémie	443	14.10.3. Choroby z těžkých řetězců	487
■ Autoimunitní hemolytické anémie	444	14.11. Amyloidóza	488
Autoimunitní hemolytická anémie		14.11.1. Primární amyloidóza	488
s tepelnými či chladovými		14.11.2. Sekundární amyloidóza	489
protilátky	444	14.12. Histocytární malignity	489
Polékové hemolytické anémie	445	■ Histocytární medulární retikulóza	489
Hemolytická choroba novorozenců	445	14.13. Poruchy hemostázy (Petr Cieslar)	489
■ Neimunitní hemolytické anémie	446	Fyziologické poznámky	489
Mikroangiopatická hemolytická anémie	446	14.13.1. Vyšetřovací metody	493
14.2.4. Anémie z krevních ztrát	446	Anamnéza a fyzikální vyšetření	493
■ Akutní posthemoragická anémie	446	Laboratorní vyšetření	493
■ Chronická posthemoragická anémie	447	14.13.2. Krvácivé stavy z nedostatečného počtu	
14.3. Chorobné stavy ze zvýšeného počtu		trombocytů – trombocytopenie	494
erytrocytů (Pavel Klener)	447	■ Trombocytopenie ze snížené tvorby	
■ Sekundární polyglobulie	447	krevních destiček	495
■ Nepravá polyglobulie – erytrocytóza	447	■ Trombocytopenie ze zvýšeného zániku	
■ Primární polycytémie	447	Autoimunitní trombocytopenická	
14.4. Kvantitativní a kvalitativní odchylky		purpura – morbus maculosus	
bílých krvinek	447	Werlhofi	495
■ Neutrofilů	447	Konzumpční trombocytopenie	496
Kvantitativní odchylky	447	Trombotická trombocytopenická	
Kvalitativní odchylky	449	purpura	496
■ Eozinofily	449	Alergická trombocytopenická purpura ..	497
■ Bazofily	450	Potransfúzní trombocytopenie	497
■ Lymfocyty	450	Neonátální trombocytopenie	497
■ Monocyty	450	Trombocytopenie indukovaná	
14.5. Poruchy hematopoetické kmenové		heparinem	497
buňky	450	Trombocytopenie ze zvýšených ztrát	497
14.5.1. Aplastická anémie – dřevový útlum		■ Trombocytopenie ze zvýšené	
(Jaroslav Čermák)	451	sekvence	497
■ Čistá aplazie červené řady	453	14.13.3. Krvácivé stavy z poruch destičkových	
14.5.2. Paroxysmální noční hemoglobinurie	454	funkcí – trombocytopatie	497
14.5.3. Myelodysplastický syndrom	454	■ Vrozené trombocytopatie	498
14.6. Myeloproliferativní onemocnění		■ Získané trombocytopatie	498
(Pavel Klener)	458	14.13.4. Krvácivé stavy z plazmatických příčin	499
14.6.1. Akutní myeloidní leukémie	458	14.13.4.1. Vrozené koagulaopatie	499
14.6.2. Chronická myeloidní leukémie	461	■ Hemofilie A	499
14.6.3. Myeloproliferativní syndromy	463	■ Hemofilie B	500
■ Primární myelofibróza	464	■ Vrozené nedostatky jiných	
■ Primární polycytémie	464	koagulačních faktorů	500
■ Primární trombocytémie	466	■ von Willebrandova choroba	500

14.13.4.2.	Získané koagulopatie	501
■	Získané defekty faktorů II, V, VII, IX a X	501
■	Cirkulující antikoagulancia	501
	Specifické inhibitory koagulačních faktorů	502
	Antifosfolipidové protilátky	502
14.13.5.	Krvácivé stavy z cévních příčin	502
■	Hereditární hemoragická teleangiektázie	502
■	Získané purpury	502
14.13.6.	Diseminovaná intravaskulární koagulace ..	504
14.13.7.	Syndrom primární hyperfibrinolýzy	504
14.13.8.	Trombofilní stavy	505
■	Hereditární trombofilie	505
■	Získané trombofilními stavy	505

15. HEMOTERAPIE A TRANSPLANTACE KOSTNÍ DŘENĚ

Pavel Klener

15.1.	Homoterapie (Zdenka Gašová)	507
■	Tranfúzní přípravky	508
	Plná krev	508
	Indikace	508
	Erytrocyty	508
	Indikace	509
	Komplikace	509
	Trombocyty	511
	Indikace	511
	Komplikace	512
	Granulocyty	512
	Indikace	512
	Komplikace	513
	Plazma	513
	Indikace	513
	Komplikace	513
15.2.	Terapeutické hemaferézy	513
15.2.1.	Depleční výkony	513
15.2.2.	Výměna plazmy nebo buněčných elementů	514
15.2.3.	Sběr buněk – PBPC, DLI	514
15.3.	Transplantace krvetvorných buněk (Marek Trněný)	514
15.3.1.	Průběh transplantace	515
	Autologní transplantace	515
	Allogenní transplantace	515
15.3.2.	Indikace k transplantační léčbě	516
■	Nenádorová onemocnění	516
■	Nádorová onemocnění krvetvorby	516
■	Solidní tumory	517
15.3.3.	Komplikace a podpůrná terapie	517

16. IMUNOLOGICKY PODMÍNĚNÁ ONEMOCNĚNÍ

Jiřina Bartůňková

16.1.	Imunologické vyšetření (Jiřina Bartůňková)	519
16.1.1.	Anamnéza	519
16.1.2.	Příznaky imunologicky podmíněných chorob	519

	Celkové příznaky	519
	Příznaky postižení jednotlivých orgánů ..	519
	Kožní projevy	519
	Příznaky postižení oblasti ORL	519
	Příznaky postižení plic	520
	Příznaky postižení ledvin	520
	Příznaky postižení jater	520
	Příznaky postižení cévního systému ..	520
	Příznaky postižení srdce	520
	Ofthalmologické příznaky	520
	Příznaky postižení trávicího ústrojí ..	520
	Příznaky stomatologické	520
	Příznaky postižení periferních nervů ..	520
	Příznaky postižení CNS	520
	Příznaky gynekologické	521
	Příznaky postižení dalších orgánů ..	521
16.1.3.	Laboratorní vyšetření	521
	Protilátky – imunoglobuliny	521
	Komplement	521
	Cirkulující imunokomplexy	521
	Autoprotiátky	522
	Buněčná imunita	522
	Vyšetření lymfocytů	522
	Vyšetření granulocytů	522
	Změny v základních laboratorních ukazatelích	523
	Neobvyklé mikrobiologické nálezy	523
16.2.	Imunodeficeience	523
16.2.1.	Primární imunodeficeience	525
■	Selektivní deficit IgA	525
■	Brutonova agamaglobulinémie	525
■	Běžná variabilní imunodeficeience – CVID	525
■	Další formy protilátkových imunodeficitů	526
■	Poruchy komplementového systému ..	526
■	Syndrom hyperIgE	526
■	Poruchy fagocytózy	527
■	Deficity imunity zprostředkované lymfocyty T	527
16.2.2.	Sekundární imunodeficeience	527
■	Sekundární protilátkové imunodeficeience	527
■	Získané granulocytopenie	528
■	Imunodeficeience po splenektomii	528
■	Další získané imunodeficeience	528
■	Infekce virem lidské imunodeficeience ..	529
16.3.	Autoimunitní onemocnění	529
	Etiologie	529
	Centrální tolerance	529
	Periferní tolerance	530
	Patogeneze	531
	Klinický obraz	531
	Diagnostika	534
	Autoprotiátky	534
	Imunoglobuliny	534
	Komplement	534
	Cirkulující imunokomplexy	535
	Imunoelektroforéza	535
	C-reaktivní protein	535
	Vyšetření buněčné imunity	535
	Typizace molekul HLA	535
	Sedimentace erytrocytů	535
	Sérologické vyšetření	535
	Histologické vyšetření	536
	Hematologická laboratorní vyšetření	536

	Biochemická a endokrinologická vyšetření	536		■ Korozivní ezofagitida	561	
	Zobrazovací metody	536		■ Mykotická ezofagitida	561	
	Další pomocná vyšetření	537		■ Herpetická ezofagitida	561	
	Průběh	537	17.1.4.	Hiátové hernie	562	
	Terapie	537	17.1.5.	Dysfagie a nemoci provázené dysfagií	562	
16.4.	Vaskulitidy (Radim Bečvář)	538	17.1.6.	Nemoci spojené s obstrukcí jícnu	563	
	Etiologie a patogenese	538		■ Membrány a prstence	563	
	Klinický obraz	539		■ Benígní nádory jícnu	563	
	Laboratorní a pomocná vyšetření	539		■ Karcinom jícnu	563	
	Diagnostika	539	17.1.7.	Motorické poruchy jícnu	564	
	Terapie	539		■ Achalazie	564	
	Prevence	539		■ Difúzní spazmus jícnu	565	
16.4.1.	Vaskulitidy postihující malé cévy	539		■ Neklasifikovatelné primární poruchy motility	566	
	■ Wegenerova granulomatóza	539		■ Sekundární poruchy motility	566	
	■ Mikroskopická polyarteriitida	540	17.1.8.	Divertikly	566	
	■ Syndrom Churgův-Straussův	540		■ Zenkerův divertikl	566	
	■ Idiopatický hypereozinofilní syndrom	540	17.1.9.	Traumatické léze jícnu	567	
	■ Henochova-Schönleinova purpura	541	17.2.	Nemoci žaludku	567	
	■ Kožní leukocytoklastická vaskulitida	541		■ Anatomické a fyziologické poznámky ..	567	
16.4.2.	Vaskulitidy postihující převážně cévy středního kalibru	541	17.2.1.	Vyšetřovací metody	567	
	■ Polyarteriitidis nodosa	541	17.2.2.	Dyspepsie	568	
	■ Kawasakiho choroba	542		■ Funkční žaludeční dyspepsie	568	
	■ Buergerova choroba	542	17.2.3.	Solární syndrom	571	
16.4.3.	Vaskulitidy postihující velké cévy	542	17.2.4.	Gastritidy	571	
	■ Obrovskobuněčná arteriitida	542		■ Akutní gastritida, akutní indigescence	572	
	■ Takayasuova arteriitida	543		■ Chronická gastritida	573	
16.4.4.	Další vaskulitické syndromy a jednotky řazené k vaskulitidám	544	17.2.5.	Peptický vřed	574	
	■ Překryvný polyangiitický syndrom – overlap syndrom	544		■ Stavby po operaci žaludku	578	
	■ Behçetova choroba	544	17.2.6.	Gastropatie	579	
	■ Relabující polychondritida	544		■ Hemoragická gastropatie	579	
	■ Kryoglobulinémie	544		■ Aftózní gastropatie	580	
16.5.	Alergická onemocnění (Petr Panzner)	545		■ Gastropatie indukovaná nesteroidními antirevmatiky	581	
	Etiologie	545		■ Kongestivní gastropatie, gastropatie při portální hypertenzi	581	
	Patogenese	545	17.2.7.	Nádory žaludku	582	
	Diagnostika	547		■ Žaludeční polypy a benigní nádory žaludku	582	
	■ Kožní testy	547		■ Karcinom žaludku	582	
	■ Laboratorní vyšetření	548		■ Lymfom žaludku	585	
	Terapie	548		■ Gastrointestinální stromální tumory	585	
	■ Specifická alergenová imunoterapie ..	548	17.2.8.	Bezoáry a cizí tělesa	586	
	■ Medikamentózní terapie	550		■ Bezoáry	586	
16.5.1.	Alergické respirační choroby	550		■ Cizí tělesa	586	
	■ Alergická rinitida a konjunktivitida	550	17.3.	Nemoci tenkého střeva	586	
	■ Asthma bronchiale	550		■ Anatomické a fyziologické poznámky ..	586	
16.5.2.	Alergie na včelí a vosí jed	551	17.3.1.	Vyšetřovací metody	587	
16.5.3.	Kožní projevy alergií	552	17.3.2.	Malabsorpční syndrom	588	
	■ Urtikárie	552	17.3.3.	Celiakální spruce, glutenová enteropatie ..	591	
16.5.4.	Kontaktní dermatitida	552		■ Tropiccká spruce	592	
16.5.5.	Alergie na potraviny	552	17.3.4.	Selektivní malabsorpce	593	
16.5.6.	Alergie na léky	553		■ Deficit laktázy	593	
				■ Primární malabsorpce žlučových kyselin	593	
				■ Syndrom slepé klíčky	593	
				■ Syndrom krátkého střeva	594	
				■ Whippleova choroba	594	
				■ Sklerodermie	595	
				■ Amyloidóza	595	
				■ Exsudativní (gastro)enteropatie	595	
				■ Entero(kolo)patie z nesteroidních antiflogistik	595	
				17.3.5.	Divertikly tenkého střeva	596
				17.3.6.	Nádory tenkého střeva	596
				17.3.7.	Vaskulární poruchy tenkého střeva	596

17. GASTROENTEROLOGIE

Václav Jirásek

17.1.	Nemoci jícnu (Václav Jirásek)	557
	■ Anatomické a fyziologické poznámky ..	557
17.1.1.	Vyšetřovací metody	557
17.1.2.	Refluxní choroba jícnu – refluxní ezofagitida	558
17.1.3.	Ostatní ezofagitidy	561